

18—24 oktober

Debatter m. m.

Fredagen den 18 oktober

	Sid.
Interpellation av herr Eliasson i Sundborn (cp) ang. informationen i samhällsplaneringsfrågor	3
Meddelande om enkla frågor av:	
fru Ryding (vpk) ang. förvandling från hel till halv invaliditetserättning	6
herr Thunborg (vpk) ang. rätt till betald hemresa för personer som erhållit arbete utom hemorten	6

Tisdagen den 22 oktober

Interpellation av herr Lundberg (s) ang. transportfrågornas betydelse för näringslivet, m. m.	6
Meddelande om enkel fråga av herr Börjesson i Falköping (cp) ang. informationen om mervärdesskatten	8

Torsdagen den 24 oktober

Svar på frågor av:	
fru Ryding (vpk) ang. förvandling från hel till halv invaliditetserättning	9
herr Källstad (fp) ang. åtgärder för att förhindra driftstörningar vid TV-sändningar	10
herr Källstad (fp) ang. åtgärder mot serviceförsämringen vid postverket	11
Meddelande ang. arbetsplenium onsdagen den 30 oktober	13
Interpellationer av:	
fru Ryding (vpk) ang. kvinnornas ställning inom statsförvaltningen	14

herr Wikner (s) ang. kommunikationerna i Norrland.....	16
herr Wedén (fp) ang. Sveriges EEC-politik.....	16
herr Larsson i Borrby (cp) ang. informationen om mervärdeskatten	17
Meddelande om enkla frågor av:	
herr Jönsson i Ingemarsgården (fp) ang. sysselsättningsläget i Jämt-	
lands län.....	18
herr Thylén (h) ang. informationen om mervärdeskatten.....	18
herr Björk (s) ang. ytterligare åtgärder mot oljeutsläpp från fartyg	18
herr Nordstrandh (h) ang. en ny forskarutbildningsorganisation...	18
herr Andersson i Storfors (s) ang. förbud mot skogsbesprutning från	
flygplan.....	18

Fredagen den 18 oktober

Kl. 14.00

§ 1

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Till justitiedepartementet har från länsstyrelsen i Stockholms län inkommit fullmakt för Hans Almryd, som vid ny röstsammanräkning utsetts till ledamot av riksdagens andra kammare i stället för avgången ledamot av kammaren.

Granskning av fullmakten företas inför chefen för justitiedepartementet i närvaro av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret.

Någon anmärkning framställs ej mot fullmakten.

Detta protokoll och den granskade fullmakten skall överlämnas till andra kammaren.

Enligt uppdrag

Margit Hirén

Vid detta protokoll var fogad den däri omförmälda fullmakten för herr Hans Almryd att inträda såsom ledamot av kammaren för tiden till den 1 januari 1969 efter fru Heurlin.

Herr talmannen meddelade, att herr Almryd intagit sin plats i kammaren.

§ 2

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet motionerna nr 1228—1230; och

till lagutskottet motionerna nr 1231—1234.

1* — *Andra kammarens protokoll 1968. Nr 32*

§ 3

Föredrogs var för sig följande, vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda interpellationsframställningar, nämligen av:

herr *Persson* i Heden (cp), till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående ökad användning av arbetslöshetsmedel för underhåll av allmänna vägar,

herr *Nilsson* i Östersund (s), till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående åtgärder mot arbetslösheten inom skogslänen, och

herr *Börjesson* i Falköping (cp), till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående skatteavdrag för fördyrade levnadskostnader på grund av sockersjuka.

Kammaren biföll dessa framställningar.

§ 4

Interpellation ang. informationen i samhällsplaneringsfrågor

Ordet lämnades på begäran till

Herr **ELIASSON** i Sundborn (cp), som yttrade:

Herr talman! Vårt lands resurser är knappa. Bästa möjliga användning av dessa bör därför vara en målsättning vid all planering. Familjerna liksom företagen och skilda sektorer inom offentlig verksamhet och förvaltning torde också i görligaste mån handla med utgångspunkt från alternativa möjligheter till användning av resurserna och

Interpellation ang. informationen i samhällsplaneringsfrågor

den beräknade effekten av planerade åtgärder. Man väljer av flera alternativ det som framstår som förmånligast ur ekonomiska och andra synpunkter.

När det gäller samhällets planering i stort saknas fortfarande informationsmaterial av sådan omfattning och kvalitet att det kan ligga till grund för mera medvetna beslut och bedömningar. En riksplanering som gör skäl för namnet saknas f. n. Vi skulle för en mera meningsfull diskussion i samhällsplaneringsfrågor behöva ha tillgång till ett slags »riksmodeller» som redovisade samhällets, företagens och de enskildas kostnader vid genomförandet av alternativa utvecklingsplaner såväl för landet i dess helhet som för olika regioner. Visserligen sker fortlöpande en planering i form av bl. a. regionplaner. De ekonomiska konsekvenserna av dessa planers genomförande redovisas i regel ofullständigt, och de sociala och miljömässiga effekterna för den enskilde behandlas mycket knapphändigt. Några alternativa planer utarbetas i regel inte. De människor som berörs av planläggningen saknar alltså möjlighet att välja mellan olika utvecklingsalternativ.

Som exempel på bristande valmöjligheter kan nämnas den nu aktuella skissen till regionplan för stockholmstrakten. Enligt den prognos som skissen bygger på skulle Sveriges befolkning år 2000 uppgå till 9,8 miljoner invånare varav 2,2 miljoner beräknas falla på stockholmregionen. Av den sammanlagda folkökningen under perioden på 2,1 miljoner invånare skulle i det närmaste hälften eller 1 miljon komma på stockholmregionen. Skissen är visserligen i vissa avseenden ambitiös men den redovisar inga ekonomiskt bearbetade utvecklingsalternativ. Den säger nästan ingenting om de enskilda människornas möjligheter att på rimliga villkor och till ett rimligt pris erhålla exempelvis fritidsservice. Anhopningen av människor skapar långa reseavstånd etc. De ofullständigheter som utmärker de traditio-

nella regionplanerna är också i stort sett utmärkande för den planering som försöksvis ägt rum inom ramen för länsplanering 67. Det informationsunderlag som finns på samhällsplaneringsområdet är alltså för bristfälligt även för de bedömningar som måste ske på regional nivå. Bristen blir ännu mera påtaglig centralt.

Med »riksmodeller» för samhällsplanering skulle man alltså kunna bedöma den totala effekten av olika typer av planering. Av modellerna skulle statsmakterna, planeringsorganen och allmänheten kunna dra vissa slutsatser i fråga om samhällets (statens och kommunernas), företagens och de enskildas kostnader vid planernas genomförande. Modellerna skulle med andra ord skapa underlag för en helhetsbedömning på samhällsplaneringens område — en bedömning som också i görligaste mån skulle kunna grundas på planernas verkningar för den enskilde, exempelvis i fråga om att tillgodose kraven på en bra bomiljö, närhet till fritids- och naturlandskap och olika slag av social och kulturell service. Med ett bättre planerings- och informationsunderlag skulle vi slippa många av de frågetecken som utmärker den nuvarande samhällsplaneringen, exempelvis i form av rivningsraseri, långa restider, svårigheten för många tätortsmänniskor att komma i närheten av berikande fritidsmiljöer och påtagliga glesbygdproblem.

Den misshushållning med knappa resurser som man misstänker nu äger rum skulle i varje fall till en del kunna undvikas. Vi skulle kunna erhålla värdefulla informationer för den mest ändamålsenliga planeringen av näringslivet, kommunikationer, bostäder, undervisning, sociala anordningar, fritidsliv m. m.

Vi skulle också få en mera stimulerande och positiv debatt i de så viktiga samhällsplaneringsfrågorna.

Med hänvisning till det anförda anholder jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommuni-

Interpellation ang. informationen i samhällsplaneringsfrågor

kationsdepartementet få ställa följande fråga:

Vill statsrådet medverka till att riksdagen, planeringsorganen och allmänheten erhåller ett sådant informationsmaterial i samhällsplaneringsfrågor att bättre underlag skapas för att bedöma den totala effekten — ekonomiskt, miljömässigt och i övrigt — av alternativa utvecklingsplaner såväl för olika regioner som för landet i dess helhet?

Denna anhållan bordlades.

§ 5

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 135, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 1 mom. förordningen den 17 maj 1923 (nr 116) angående skatt för hundar, och

nr 136, med förslag till lag om ändring i giftermålsbalken, m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 6

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Till Riksdagens andra kammare

Härmed får vi anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under tiden den 21—26 oktober 1968 för deltagande i den av Europarörelsen arrangerade 18:e nordiska informationsresan för parlamentariker till Genève, Strasbourg och Paris.

Stockholm den 18 oktober 1968

Arne Blomkvist
Torsten Gustafsson
Tage Hansson
Stig Josefson
Elsa Lindskog
Kurt Söderström
Bo Turesson
Olle Westberg

Kammaren biföll denna ansökan.

§ 7

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr förste vice talmannen och de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte talmännen tillsätta kammarens kanslipersonal, den 17 oktober 1968.

§ 1

Herr förste vice talmannen anmälde, att bankdirektören, jur. kand. Åke Gustafsson, som utsetts till ersättare att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren m. m., på grund av sina arbetsuppgifter i riksbanken var förhindrad att tjänstgöra hos riksdagen i samma utsträckning som tidigare. Med anledning härav hade herr förste vice talmannen utsett biträdande juristen hos kammaren, kronofogden, jur. kand. Bertil Björnsson att jämte Gustafsson vara ersättare för kammarsekreteraren. Det fastställda ersättararvodet, 1 000 kronor per månad, skulle fördelas med 700 kronor på Gustafsson och 300 kronor på Björnsson.

Denna anmälan lämnades utan erinran.

§ 2

I skrivelse den 13 oktober 1968 hade stenografen hos kammaren pol. mag. Lars Nilsson anhållit om fortsatt tjänstledighet för enskilda angelägenheter under höstsessionen 1968.

Herrar deputerade beslöt *dels* bevilja Nilsson begärd ledighet, *dels ock* meddela reservstenografen fru Yvonne Junestrand fortsatt förordnande att under Nilssons tjänstledighet fr. o. m. den 16 oktober 1968 uppehålla dennes stenografbefattning.

§ 3

I skrivelse den 18 september 1968 hade reservstenografen fru Anna-Carin

Brunnkvist, som under vårsessionen varit tjänstledig på grund av havandeskap, anhållit om entledigande från sin reservstenografbefattning.

Herrar deputerade beslöt bevilja fru Brunnkvist begärt entledigande. Med återbesättande av ifrågavarande tjänst skulle tills vidare anstå.

§ 4

I skrivelse den 15 oktober 1968 hade reservstenografen fru Eva Klang anhållit om tjänstledighet under höstsessionen 1968 för uppehållande av en steno-graftjänst hos första kammaren.

Herrar deputerade beslöt bevilja fru Klang begärd ledighet. Med förordnande å ifrågavarande tjänst skulle tills vidare anstå.

In fidem
Sune K. Johansson

§ 8

Meddelande om enkla frågor

Meddelades, att herr talmannen tillställts två enkla frågor, nämligen av: fru *Ryding* (vpk), till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående förvandling från hel till halv invaliditetsersättning, och

herr *Thunborg* (vpk), till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående rätt till betald hemresa för personer som erhållit arbete utom hemorten.

§ 9

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 14.07.

In fidem
Sune K. Johansson

Tisdagen den 22 oktober

Kl. 16.00

§ 1

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet propositionen nr 135, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 1 mom. förordningen den 17 maj 1923 (nr 116) angående skatt för hundar; och

till lagutskott propositionen nr 136, med förslag till lag om ändring i giftermålsbalken, m. m.

§ 2

Föredrogs den av herr *Eliasson* i Sundborn (cp) vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartemen-

tet angående informationen i samhällsplaneringsfrågor.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 3

Interpellation ang. transportfrågornas betydelse för näringslivet, m. m.

Ordet lämnades på begäran till

Herr LUNDBERG (s), som yttrade:

Herr talman! Transportfrågornas betydelse i ett modernt och föränderligt samhälle växer i ständigt stegrad takt. En slumpvis genomförd förändring av person- eller godstrafik samt en för sen utbyggnad av kommunikationsmedlen kan därför få vittgående och allvarliga följder för hela vårt samhälle. Tyvärr

Interpellation ang. transportfrågornas betydelse för näringslivet, m. m.

förefaller det som om vi i dag — trots alla utredningar och planer — skulle ha en viss benägenhet att på transportområdet komma några år för sent när det gäller att möta de nya krav på transportmedel, som rationaliseringens och föränderlighetens samhälle ställer.

Järnvägsstyrelsen har, som det förefaller utan hänsyn till de faktiska förhållandena och utan att beakta industrins och allmänhetens behov av transportmöjligheter, nedlagt järnvägar och gjort personalförändringar. Man har i detta sitt lönsamhetsraseri icke beaktat att våra transporter är en service, som måste fungera och där det gäller att ta hänsyn till näringslivets och allmänhetens behov. Vi har medgivit att flottlederna får indragas, att malmtransporter och tunga industrivaror tvingas över till landsvägstrafik etc., men vi har icke i tid rustat upp vårt bro- och landsvägsbestånd på ett sådant sätt, att det nu kan medge sådana transporter av tunga råvarualster etc. som gruv- och skogsdrift eller annan tung industri kräver. Det är ett planlöst tänkande och handlande som förekommer i fråga om transportservicen.

Dessa problem framträder alltmer när vi i dag ställs inför industrikoncentrationer, som medfört sysselsättningsvärigheter och omflyttning av arbetskraften. Vi koncentrerar verksamheten inom industri, handel, hälso- och sjukvård, administration och service, länsstyrelser, storlandsting och kommuner till ett fåtal tätorter. Vi ställs inför luft- och vattenföroreningar, transportproblem, fartbegränsningar och andra sysselsättningsfrågor. De s. k. sakkunniga på bilismens område går kring problemen utan att söka lösa dem trots att det rör sig om 100-tals miljoner kronor för bilägarna. Samhällsutvecklingen ställer ständigt nya krav på hela vårt transportväsende, och man begär på detta håll ett ökat trafikgenomsläpp i stället för en begränsning.

Eftersom sysselsättningsfrågorna krä-

ver snabba och riktiga åtgärder, inte minst när det gäller en utbyggnad av broar och vägar, måste regeringen snabbt anslå medel och ge resurser till att tillmötesgå de aktuella behoven på bro- och vägbyggnadsområdet. Den förändring av industrin, främst i Norrland och Mellansverige, som vi upplever har medfört att det för transporter av råvaror från gruvor och skog samt för forslingen av tunga industrivaror i första hand krävs en omedelbar förstärkning eller nybyggnad av våra broar.

För industrin och råvarutransporterna utgör Dalälven i dag ett allvarligt trafikhinder, eftersom endast en av de broar som finns över älven kan anses motsvara de krav en ökad tung lastbilstrafik med industriprodukter reser. Omställning av industrin i norra Uppland, malmtransporterna till Boliden, som numera omspannar ett helt nät av råvarukällor även från Dalarna, råvarutransporter från skogen etc. kräver i första hand att broarna över Dalälven i Söderfors och Domnarvet omedelbart kan byggas och få en belastningskapacitet som motsvarar dagens och framtidens krav. Om detta icke sker åsamkas den industriella verksamheten stort avbräck, och möjligheterna att ge arbete och trygghet åt befolkningen i dessa industricentra vid Dalälven minskas kraftigt. Det gäller därför i en industriell omställningstid med sysselsättningsproblem att utnyttja tillgängliga resurser av arbetskraft till att söka rätta till bristerna i transportväsendet genom att bygga broar och vägar. Man får inte fastna i ett byråkratiskt kvot-tänkande. Norrland men även Mellansverige står inför sysselsättnings- och utflyttningsproblem. Vi måste därför så mycket som möjligt söka underlätta de tunga råvarutransporterna från gruvor, skog och tung industri. Vi tvingas till att tänka om i fråga om lokalisering etc. av vårt näringsliv.

Vi måste på transportområdet söka hinna ikapp utvecklingen i föränderlig-

hetens samhälle, bortse från ensidiga lönsamhetsprinciper och lära oss betrakta transportfrågan som en viktig samhällelig servicefråga. Transportfrågan måste ses på ungefär samma sätt som vår hälso- och sjukvård: vi måste förebygga, lindra eller bota. Det räcker inte heller med att ensidigt redovisa utgifterna och glömma inkomsterna, även om dessa är svåra att redovisa. Transportservicen och dess kostnader måste på samma sätt som sjukvården vara en hela landet omfattande kostnadsfråga, om vi skall övervinna en del av de hinder som avstånd och transportkostnader utgör för en bättre avvägd lokalisering av näringsliv och sysselsättning i vårt långsträckta land.

En förstärkning och nybyggnad av broar i Dalälvs-systemet är en av de aktuella uppgifterna för att snabbt åstadkomma förbättring och trygghet i vår sysselsättning inom detta viktiga råvaruområde och industriella sysselsättningscentrum.

Omställningen inom industrin och arbetstillgången i norra Uppland har skapat allvarliga problem för kommuner, arbetskraft och industri. Transportfrågan, speciellt det undermåliga brobeståndet i Söderfors och Domnarvet som icke tål dagens tunga råvaru- och industritransporter, skapar en berättigad oro för tryggheten till arbete och inkomster. Om broarna skadas eller avstängs skulle detta innebära ett allvarligt driftstopp med arbetslöshet som följd. I denna situation är snabba åtgärder och handlingskraft nödvändiga. Jag är förvissad om att kommunikationsministern icke kunnat undgå att uppmärksamma den stagnerande arbetsmarknadssituationen, den ensidiga industrin och kommunikationernas betydelse för både arbetskraften och industrin, vilket allt i sin tur skapar en beklaglig otrygghet för befolkningen i norra Uppland.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för

kommunikationsdepartementet få framställa följande frågor:

Har statsrådet uppmärksammat transportfrågornas ökade betydelse för det svenska näringslivets industriella verksamhet och lokalisering samt för tryggheten i arbetet?

Om så är fallet, kan man påräkna att statsrådet i detta sammanhang är beredd att ta initiativ till att omedelbart, och i varje fall under år 1969, sätta i gång arbetet med att bygga nya broar över Dalälven i Söderfors och Domnarvet samt i övrigt till att aktivisera byggnad eller förstärkning av broar och vägar för att dessa skall kunna tillgodose kraven från de tunga transporterna och trafiken i övrigt?

Denna anhållan bordlades

§ 4

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 137, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdesskatt, och

nr 138, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningskatt å motorfordon i vissa fall.

Dessa propositioner bordlades.

§ 5

Meddelande om enkel fråga

Meddelades, att herr talmannen tillställts en enkel fråga av herr *Börjesson* i Falköping (cp) till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående informationen om mervärdesskatten.

§ 6

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 16.02.

In fidem

Sune K. Johansson

Torsdagen den 24 oktober

Kl. 15.30

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes av herr förste vice talmanen.

§ 1

Svar på fråga ang. förvandling från hel till halv invaliditetsersättning

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för socialdepartementet, herr statsrådet ASPLING, som yttrade:

Herr talman! Fru Ryding har frågat, om jag överväger något initiativ i syfte att de lokala försäkringskassorna skall erhålla klarare instruktioner rörande förutsättningarna för en förvandling av utgående hel invaliditetsersättning till halv sådan.

Det av fru Ryding berörda problemet har nyligen aktualiserats av De handikappades riksförbund i en framställning som förbundet ingivit till socialdepartementet. Framställningen har remitterats till riksförsäkringsverket för yttrande. Frågan om vidare åtgärder får bedömas sedan verkets yttrande föreligger.

Vidare anförde:

Fru RYDING (vpk):

Herr talman! Först vill jag tacka socialministern för svaret på min enkla fråga.

Anledningen till att jag tagit upp frågan om en omprövning av invaliditetsersättningarna är det stora missnöje och den förvirring som tycks råda inte minst bland de handikappade själva. I Svensk Handikapptidskrift nr 8/1968 skriver man bland annat: »Jakten på handikappade fortsätter då det gäller

att sänka invaliditetsersättningen. Särskilt markant är förhållandet i Göteborgs stad och Jönköpings län.» I samma artikel kallar man förhållandena för en tragedi. Det är också symptomatiskt att man har ingivit en framställning om ändring.

Huvudorsaken till rådande förhållanden torde ligga i bristen på anvisningar om hur lagen skall tolkas och i de många vaga och vida formuleringarna av typen »avsevärd fortlöpande hjälp», »får vidkännas betydande merutgifter», »avsevärd omfattning» etc.

I Tidskrift för allmän försäkring nr 9/1968 framställs också denna fråga om invaliditetsersättningen, och på den följer ett mycket långt och uttömmande svar. Och typiskt nog återkommer i det svaret oupphörligt just dessa vaga formuleringar av typen »torde böra medräknas», »torde böra ta hänsyn till», »bör beräknas», »enligt praxis», »i regel», »med tillämpning av praxis» o. s. v.

Det måste vara fel att paragrafen om rätt till invaliditetsersättning kan tolkas på lika många sätt som antalet kassor, om inte överklagningar sker som skapar försäkringsdomstolsprejudikat och därmed inskränker den s.k. lagstiftande makten. Det är väl inte socialministerns mening att prejudikat skall fungera som något slags extralagar eller att anvisningarna för en lagstiftning skall vara så vaga, att tolkningsfriheten blir så stor som den tydligen har varit i detta fall. Borde inte här ett ingripande göras omedelbart, så att man på riksförsäkringsverket, som är tillsynsmyndighet över försäkringskassorna, blir skyldig att förvisa sig om att kassorna inte gör några egna tolkningar av lagtexten

när det gäller lagen om socialförsäkring?

Var det inte meningen, herr socialminister, att när invaliditetsersättningen ändrades till 60 procent av basbeloppet samtidigt som halvt belopp infördes, d. v. s. 30 procent, skulle detta vara en förbättring för den handikappade? Det skulle väl inte innebära en inbjudan att i möjligaste mån pressa ned invaliditetsersättningen till halva beloppet och därigenom i realiteten verka som en försämring.

Av socialministerns svar finner jag att statsrådet inte är beredd att i dag ta ställning till denna fråga. Jag undrar nu om svaret kan tolkas så, att socialministern i dag inte vill göra några utfästelser om förbättringar. Om så är fallet finner jag statsrådets tystnad beklaglig, eftersom den innebär att man får vänta till dess ett yttrande kommer från riksförsäkringsverket. Och mest beklagligt är det givetvis för de handikappade som blir drabbade.

Chefen för socialdepartementet, herr statsrådet ASPLING:

Herr talman! Jag skall inte ge mig in i någon polemik med fru Ryding i anledning av hennes senaste yttrande utan vill hänvisa till svaret. Vi har remitterat framställningen från De handikappades riksförbund till riksförsäkringsverket, och när vi får yttrandet därifrån har vi ett material för bedömning av frågan. Det är alltså i avvaktan på detta material som jag för dagen inte anser mig ha anledning att diskutera saken.

Fru RYDING (vpk):

Herr talman! Med anledning av vad socialministern nu sade vill jag endast uttala förhoppningen, att han på allt sätt påskyndar riksförsäkringsverkets behandling av ärendet och när yttrandet inkommer ofördröjligen vidtager de åtgärder som synes vara absolut nödvändiga i detta fall.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 2

Svar på fråga ang. åtgärder för att förhindra driftstörningar vid TV-sändningar

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för kommunikationsdepartementet, herr statsrådet LUNDKVIST, som yttrade:

Herr talman! Herr Källstad har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att förhindra driftstörningar på sändarnätet för TV-sändningar.

Distributionsnätet för det nuvarande TV-programmet har enligt statsmakternas beslut från början byggts ut med provisoriska anläggningar för att snabbt få en så stor täckningsgrad som möjligt. För att öka driftsäkerheten har dessa anläggningar successivt getts permanent karaktär genom dubbling av sändarutrustningarna, anbringande av effektivare antenner och installation av reservkraftaggregat. Vid utgången av innevarande budgetår beräknas TV 1-nätet vara helt permanentat.

Även med distributionsnätet i detta väsentligt förbättrade skick kan driftstörningar av tekniska skäl inte helt undvikas. Det må emellertid konstateras, att då fråga är om TV-sändningar som kan bedömas få ett större publikintresse än normalt särskilda beredskapsåtgärder vidtas på distributionsidan. Sålunda inställs sådana pågående anläggningsarbeten som kan innebära viss risk för driftstörningar, varigenom också en del personal frigörs som kan hållas i beredskap för avhjälpning av uppkommande fel. Vidare förbereds vissa omkopplingar i TV-länknätet för att man så snabbt som möjligt skall kunna upprätta reservvägar för programöverföringen.

Ett aktuellt exempel på driftstörningar är avbrottet i programsändningen över Nackasändaren den 12 oktober i samband med öppningsceremonierna vid OS i Mexico. Televerket har därom

Svar på fråga ang. åtgärder mot serviceförsämringen vid postverket

meddelat följande. Då fel hade uppstått på den ordinarie sändaren under eftermiddagen togs reservsändaren i drift efter ett par minuter. Avbrottet berodde närmast på kortslutning i en kontakt i sändarens bildförstärkare, vilket också medförde att vissa andra komponenter kom ur funktion. Vid 18-tiden uppstod även fel på reservsändaren, vilket — enligt vad som senare kunde konstateras — orsakades av kortslutning i dämpningskabeln i sändarens antennfilter. Den ordinarie sändaren kunde åter tas i drift vid 19.30-tiden efter ett avbrott i sändningen på 1 timme och 40 minuter.

Det är givetvis mycket beklagligt när ett avbrott på detta sätt uppkommer i en sändning som i så hög grad engagerar en stor del av svenska folket. Med den beredskap som televerket allmänt upprätthåller har man dock anledning utgå från att ett avbrott av det här slaget är en ytterst sällsynt händelse.

Vidare anförde:

Herr KÄLLSTAD (fp):

Herr talman! Det förekom ju ett driftstopp i TV-sändningarna nyårsnatten 1967. Den driftstörning som kommunikationsministern nu speciellt omnämnt är alltså inte den första.

Nackasändarens sammanbrott den 12 oktober vid starten för OS-programmet från Mexico var emellertid, som kommunikationsministern säger, en mycket beklaglig händelse. Fanns det då ingen extra bevakning inför OS-sändningarna? Det var ju faktiskt över en miljon tittare som drabbades av detta driftstopp.

Vi har fått veta att det blev ett avbrott på den ordinarie sändaren vid 14.30-tiden på lördagen genom kontaktfel och kortslutning. Det har också meddelats att reservsändaren, som därvid togs i bruk, upphörde att fungera omkring kl. 18 och att orsaken var ett fel på ett antennfilter — tydligen ett myc-

ket komplicerat fel som krävde noggranna mätningar. Jag frågar då: Borde man inte ha två reservsändare, så att man vore helt garderad?

Nackasändaren är ju viktig inte minst med tanke på det svenska försvaret, och jag vill slutligen fråga: Har sabotage teorin kunnat avskrivras?

Chefen för kommunikationsdepartementet, herr statsrådet LUNDKVIST:

Herr talman! På den sista frågan kan jag svara att i varje fall televerket för sitt vidkommande, såvitt jag är rätt underbyggd, har avskrivit sabotage teorin. Dessutom kan jag meddela att extrabevakning förekom vid detta tillfälle.

För att belysa i vilken omfattning det förekommer avbrott i TV-sändningen över huvud taget och därmed driftsäkerheten inom TV-nätet kan jag nämna att den genomsnittliga tiden för avbrott vid de större TV-stationerna under förra budgetåret begränsade sig till 6 promille av den totala programsändningstiden. För TV-stationen i Nacka var avbrottstiden endast 2 promille. Angivna genomsnittstal motsvarar ungefär den avbrottsfrekvens som förekommer i övriga västeuropeiska länder.

Det är klart att man skall försöka upprätthålla all beredskap som är möjlig och rimlig från ekonomiska utgångspunkter, men att hundra procentigt gardera sig när det är fråga om tekniska ting av detta slag kan naturligtvis vara utomordentligt svårt.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 3

Svar på fråga ang. åtgärder mot serviceförsämringen vid postverket

Ordet lämnades på begäran till

Chefen för kommunikationsdepartementet, herr statsrådet LUNDKVIST, som yttrade:

Herr talman! Herr Källstad har frå-

Svar på fråga ang. åtgärder mot serviceförsämringen vid postverket

gat mig, om jag ämnar vidta åtgärder för att motverka serviceförsämringen vid postverket efter det nya sorterings-systemets genomförande.

I samband med de ändringar som statens järnvägar den 12 maj i år vidtog i tågtrafiken genomförde även postverket den planerade omläggningen till en ny transport- och sorteringsorganisation. Denna byggde på en indelning av landet i dels ett hundratal uppsamlingsområden, dels ett fyrtiotal spridnings- eller brevområden och vidare på en kraftigt utbyggnad av postföringskapaciteten på landsväg och med flyg. Omläggningen innebar betydande påfrestningar för postverket, som över en natt hade att ställa om postdistributionen efter helt ändrade förutsättningar. Trots ett intensivt och omfattande förberedelsearbete kunde det därför inte undvikas att förseningar och felexpedieringar förekom i en utsträckning som i vanliga fall varit oacceptabel.

Postverket har under de gångna månaderna vidtagit olika åtgärder för att komma till rätta med missförhållandena. I dagarna har — som redan torde vara bekant genom den uppmärksamhet pressen ägnat frågan — ett aktionsprogram fastställts, som syftar till att avhjälpa de brister som ännu finns och säkerställa de serviceförbättringar som den nya transport- och sorteringsorganisationen möjliggör.

Aktionsprogrammet — som går under benämningen Operation Precision — förutsätter en ytterligare förstärkning av transportsystemet främst genom anordnande av ett antal kompletterande landsvägslinjer och eventuellt en ökad samkörning med tidningstransporter, genom utnyttjande av fler godsvagnar i vissa riktningar och genom förstärkning av nattpostflyget, närmast på Norrlandslinjen. Enligt programmet planeras vidare efter samråd med personalorganisationerna en rad punktinsatser för att kartlägga och undanröja brister i de nya postbehandlingsruti-

nerna och underlätta den praktiska tillämpningen. I sammanhanget förutsätts ytterligare utbildningsinsatser och ytterligare hjälpmedel för att underlätta sorteringen.

Riktiga och fullständiga adresser är ett grundläggande villkor för en snabb och säker postbehandling. Eftersom en relativt stor del av posten inte har tillfredsställande adressangivelse avser postverket att genom en informationskampanj söka få till stånd en bättre ordning härvidlag. Även andra informationsaktiviteter planeras, bl. a. en kampanj med riksannonsering, kompletterad med annonsering om lokala befordringstider m. m.

Aktionsprogrammet innefattar bl. a. också en undersökning av pakettrafiken för att komma till rätta med existerande flaskhalsar och en utredning av möjligheterna att förbättra expressservicen.

Uppmärksamhet skall naturligtvis också ägnas den egna personalens arbetsförhållanden. Därvid kommer bl. a. personalbehovet att ses över utifrån de ändrade förutsättningarna för verksamheten.

Vidare anförde:

Herr KÄLLSTAD (fp):

Herr talman! Jag vill tacka kommunikationsministern för svaret på denna fråga liksom för det föregående svaret. Han har onekligen vinnlagt sig om att svara ganska utförligt på mina enkla frågor.

Vi trodde ju att vi skulle få en mycket förnämlig postservice i och med omläggningen till det nya postsorteringsystemet och efter den s. k. 12 maj-revolutionen beträffande postgången. Det blev inte riktigt så. Postnummerreformen tycktes i stället försämr situationen, i varje fall till en början. Posten kom senare, och som exempel kan jag nämna att tidningar som jag skulle få på torsdagen eller möjligen

Meddelande ang. arbetsplenium onsdagen den 30 oktober

fredagen i en vecka kom först på måndagen veckan därefter.

Kritik har också framförts från allmänheten, och det dråpliga är att kritik också har framförts från medlemmar av Svenska postförbundet. Postpersonalen anser tydligen att den orättmätigt har fått skulden på grund av, enligt vad som påståtts, ovana vid den nya rutinen fastän bristerna sannolikt legat på det organisatoriska och kanske på det personella planet.

Kommunikationsministern har nu hänvisat till ett aktionsprogram i tio punkter — Operation Precision, som det kallas — och tidningarna har skrivit ganska mycket härom under de senaste dagarna. Tydligen har man lagt sig vinn om att göra en kraftig drive för att förbättra postservicen efter sorteringssystemets genomförande. Nattpostflyget till Norrland skall förstärkas och landsvägstransporterna förbättras, man skall övergå till containertransport för brev och paket och förbättra befordran av expressförsändelser.

Samarbetet med SJ i fråga om anslutnings- och omlastningstider behöver uppenbarligen också intensifieras. Jultrafiken sätter nu snart in, och det är väl ganska viktigt att den finslipning av distributionsapparaten som kommunikationsministern redogjort för och förbättringen av servicen skall leda till undanröjande av förseningar, så att vi får det fina system som vi hoppas på.

Chefen för kommunikationsdepartementet, herr statsrådet LUNDKVIST:

Herr talman! Vi hyste naturligtvis alla förhoppningen att det nya systemet skulle ge de avsedda förbättringarna. Den som är litet realistisk var väl dock beredd på att en så stor omläggning som det här var fråga om skulle komma att möta vissa problem och svårigheter. Genomför man en så omfattande organisationsförändring får man acceptera att företaget kan vara litet trögt i portgängen.

För min del tycker jag inte att det på något sätt är dråpligt att personalen har visat intresse för dessa frågor; jag anser det tvärtom vara helt naturligt att en vaken och intresserad postmanakår anmäler de brister de upplever vid en sådan här organisationsomläggning.

Herr KÄLLSTAD (fp):

Herr talman! Jag sade faktiskt inte att det var dråpligt att personalen anmälde sitt intresse — det är värt all uppskattning — utan jag sade att det var dråpligt att kritik hade framförts av medlemmar av Svenska postförbundet. De ansåg tydligen själva att de orättmätigt hade satts i skottgluggen, när bristerna i själva verket låg på det organisatoriska planet.

Med det nya programmet vill vi gärna tro att servicen skall bli bättre.

Härmed var överläggningen slutad.

§ 4

Justerades protokollet för den 16 innevarande oktober.

§ 5

Meddelande ang. arbetsplenium onsdagen den 30 oktober

Herr FÖRSTE VICE TALMANNEN yttrade:

Kammarens arbetsplenium onsdagen den 30 oktober, som i den preliminära planen utsatts till kl. 10.00 eller 14.00, kommer att börja kl. 10.00.

§ 6

Föredrogs var efter annan och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner: nr 137, med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 6 juni 1968 (nr 430) om mervärdeskatt, och

Interpellation ang. kvinnornas ställning inom statsförvaltningen

nr 138, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 4 § förordningen den 23 november 1956 (nr 545) angående omsättningskatt å motorfordon i vissa fall.

§ 7

Föredrogs den av herr *Lundberg* (s) vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhängan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående transportfrågornas betydelse för näringslivet, m. m.

Kammaren biföll denna anhängan.

§ 8

Interpellation ang. kvinnornas ställning inom statsförvaltningen

Ordet lämnades på begäran till

Fru RYDING (vpk), som yttrade:

Herr talman! »Staten en urusel arbetsgivare! Feodalandan i partsrelationerna ute på arbetsmarknaden, de nedpressade kvinnolönerna, de manuella yrkenas traditionella undervärdering, de geografiska löneklyftorna — alla dessa av Svenska arbetsgivareföreningen omhuldade fenomenen motarbetas inte utan förstärks av statens tolkning av sin arbetsgivarroll», skriver sekreteraren i den statliga låginkomstutredningen, Per Holmberg, i tidningen Statsanställd-Signalen.

Frågan om kvinnornas likställighet med männen vad det gäller tillträde till statstjänst har en lång historisk bakgrund. Den slutliga grundlagsändringen skedde vid 1949 års riksdag och likställigheten markerades genom att »infödde svenske män» utbyttes mot »svenska medborgare». Kvar stod vid denna tidpunkt undantaget att kvinnor inte fick utnämnas till prästerlig tjänst.

Att utreda begreppen »förtjänst» och

»skicklighet» skulle här bli alltför omfattande. Kort uttryckt anses dock förtjänsten vara de meriter som vederbörande förvärvat i statens tjänst och skulle kunna uttryckas i tjänsteår. Med skicklighet avses förmåga med hänsynstagande till tidigare tjänstgöring av vikt för den aktuella tjänsten, avlagda examina, godkända prov etc.

För kvinnornas möjligheter att på lika villkor konkurrera med männen på arbetsmarknaden finns i dagens samhälle ännu olika hinder. En grupp av dessa hinder utgörs av bristande yrkesutbildning, brist på barntillsyn och samhällelig service, geografisk bundenhet etc. Den andra gruppen av hinder är exempelvis vagt formulerade men ändock accentuerade villkor i fråga om kön och ålder. Hit hör också de kvarvarande alltför många fördomarna hos arbetsgivaren, arbetstagaren och myndigheterna.

Samhället måste här känna sitt medansvar för dessa missförhållanden och kan bl. a. med hjälp av arbetsmarknadspolitiska medel och en ökad satsning på samhällelig service åtminstone till en del bidra till att barriärerna ytterligare raseras.

Redan 1953 gjorde likalönekommittén i sitt betänkande (SOU 1953:18) en jämförelse mellan kontorsbiträden och expeditivsvakter. Man fann kontorsbiträdenas göromål vara minst lika kvalificerade som expeditivsvakternas. Men ett kontorsbiträde har en befordringsgång från lönegrad A 3 till A 9 på 6 år, varefter tjänstetidsbefordran kan ske till A 10 efter ytterligare femton år. En expeditivsvakt erhåller vid fyllda 21 år lönegraden A 8 och efter ett års statlig tjänst A 9. Efter åtta år kan personlig lönegradsplacering i lönegrad A 10 erhållas och efter ytterligare femton år kan tjänstetidsbefordran till lönegrad A 11 äga rum.

Tilläggas bör att som kontorsbiträde anställs av tradition flickor och som expeditivsvakter pojkar.

Interpellation ang. kvinnornas ställning inom statsförvaltningen

I den högre karriären är kvinnorna fåtaliga. Tidigare har omnämnts kvarvarande hinder för att kvinnorna skall kunna förvärvsarbeta och konkurrera på lika villkor. Men trots dessa bör man väl ändå i dag — nu snart 20 år efter den nämnda grundlagsändringen — kunna vänta sig finna fler kvinnor än tidigare i den högre karriären, eftersom avlägsnandet av åtminstone de formella hindren, utbildningens expansion m. m. till en del skulle ha underlättat situationen för kvinnorna.

Men vid en granskning av de faktiska förhållandena finner man t. ex. att 1937 var 3,5 procent av departements-tjänstemännen i den högre karriären kvinnor och tio år senare var procent-satsen 5,5. Därefter kom grundlagsändringen 1949. Även om man går några år framåt och låter den nya lagen börja verka, finner man att andelen kvinnor på de tio åren mellan 1957 och 1967 ökade från 8,2 procent till 9,3 procent. Alltså förekom det redan före grund-lagsändringen en ökning av andelen kvinnor som var procentuellt större än ökningen de senaste tio åren. Den mot-satta utvecklingen hade väl varit naturligare.

Dessutom har undersökningar visat, att männens lönelyft är större och deras

befordran kvalitativt bättre än kvinnornas. Bl. a. har amanuensen i arbetsmarknadsstyrelsen Stig Asklund räknat ut de siffror som redovisas i nedanstående tabell. För att undvika den skevhet som faktiska tal skulle ge — skillnaden mellan könen skulle accentueras än mer då männen utgör omkring 64 procent av de omkring 276 000 statsanställda — har han räknat ut de procentuella talen. Vartdera könet representeras således med procenttalet 100.

Härav framgår tydligt, att kvinnorna i stort sett svarar för de »onormala» löneuppflyttningarna upp till ungefär lönegrad 12. Sedan tar männen över, och dessas dominans ökar ju högre lönegrad som erhålles och ju större lönegradslyftet är.

De förhållanden som skildrats ovan liksom den utveckling som skett är icke värdiga ett samhälle i dag. Att det ser lika illa ut inom den privata sektorn är icke för samhällets del något försvarbart argument.

Statens möjligheter att påverka lönebildningen i hela samhället är avsevärda. Det borde vara självklart för ett samhälle som dagens Sverige att gå före den privata arbetsmarknadens agerande. Stat och kommun borde i alla avseenden vara mönsterarbetsgivare.

Statstjänstemännens befordran under redovisningsåret 1965/66

Löneplan A. Procent

Efter befordran erhållen lönegrad	Antal uppflyttade lönegrader			
	3 eller 4		5 eller fler	
	män	kvinnor	män	kvinnor
2—6	0,8	25,0	0,4	0,1
7—9	6,2	49,3	35,3	67,5
10—12	25,2	15,3	1,7	16,1
13—15	13,7	4,3	7,4	7,2
16—18	12,4	1,9	4,4	1,6
19—22	24,9	2,9	18,8	5,0
23—29	16,8	1,3	32,0	2,5
	100,0	100,0	100,0	100,0

Interpellation ang. kommunikationerna i Norrland — Interpellation ang. Sveriges EEC-politik

Med hänvisning till vad jag anfört an- håller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för civildeparte- mentet få ställa följande fråga:

Bedömer statsrådet jämlikhetsproble- met med avseende på kvinnornas ställ- ning inom statsförvaltningen som så angeläget, att något särskilt initiativ kan påräknas från statsrådets sida i syfte att föra frågan närmare sin lösning?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Interpellation ang. kommunikationerna i Norrland

Ordet lämnades på begäran till

Herr WIKNER (s), som yttrade:

Herr talman! De konjunkturbetonade näringsförhållandena inom skogsbruket och rationaliseringen på detta område skapar otrygghet för befolkningen i Norrland. Nyetablering av industrier är ett livsvillkor för den norrländska be- folkningen. De långa avstånden har bi- dragit till svårigheter för Norrlands nä- ringsliv. Dåliga förbindelser, hotande järnvägsnedläggningar samt dåliga vä- gar har kanske gjort att företagarna dra- git sig för att i någon större utsträckning satsa på industrier inom framför allt Norrlands inland. Goda förbindelser och kommunikationer av alla slag — till lands (järnvägar, landsvägar), till sjöss och i luften är mycket viktiga fak- torer i detta sammanhang. De delar av landet som har goda kommunikationer har också de bästa förutsättningarna att klara näringsfrågorna. Detta gäller för skogsbruket, jordbruket, industrin, tu- ristnäringen m. m. En ännu kraftigare satsning på goda kommunikationer, bättre vägar, bättre förbindelser m. m. skulle säkert göra Norrland mera före- tagsvänligt och skapa större förutsät- ningar för ökad industrialisering.

Jag anser att detta är en mycket vik-

tig fråga och vi måste med det snaraste ta itu med detta.

Med stöd av det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till stats- rådet och chefen för kommunikations- departementet få rikta följande frågor:

Anser statsrådet att en ännu kraftiga- re satsning på kommunikationerna i Norrland skulle bidra till ökade in- satsen inom näringslivet?

Kommer statsrådet att vidtaga några åtgärder för att förbättra dessa förhål- landen?

Denna anhållan bordlades.

§ 10

Interpellation ang. Sveriges EEC- politik

Ordet lämnades på begäran till

Herr WEDÉN (fp), som yttrade:

Herr talman! Med anledning av tid- ningsuppgifter om en omprövning inom regeringen av Sveriges EEC-politik an- håller jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet Krister Wickman få rikta följande frågor:

1. Vill herr statsrådet lämna riksdagen en redogörelse för vilken typ av åtgärder som den svenska regeringen överväger i syfte att säkra svenskt del- tagande i eventuella förhandlingar mel- lan EEC-staterna och vissa EFTA-stater enligt tidigare av den tyska regeringen framställda förslag eller på annan grund?

2. Är det regeringens mening att en ekonomisk union mellan de nordiska länderna är en angelägen målsättning och att samtidigt strävandena att uppnå denna bör utformas så, att de ökar des- sa länders möjligheter att delta i en vidare europeisk ekonomisk integra- tion?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

**Interpellation ang. informationen om
mervärdeskatten**

Ordet lämnades på begäran till

Herr LARSSON i Borrby (cp), som yttrade:

Herr talman! Genom omläggningen av den generella indirekta beskattningen till mervärdeskatt ökar antalet redovisningspliktiga skattskyldiga från cirka 170 000 till cirka 350 000, d. v. s. till mer än det dubbla. Det är självklart att informationen till hittillsvarande och nya skattskyldiga om mervärdeskattens utformning och praktiska tillämpning under dessa betingelser har stor betydelse för att reformen skall kunna genomföras utan störningar.

För att möta det ökade behovet av övervakning, kontroll och information har riksskattenämnden, länsstyrelserna och tullverket fått vissa personalförstärkningar. De statliga myndigheterna försöker också sprida kännedom om reformen genom trycksaker, annonsering i pressen o. s. v. Några särskilda medel har inte ställts till förfogande för detta ändamål.

Det har emellertid också funnits anledning att räkna med att intresseorganisationer och andra frivilliga sammanlutningar skulle komma att bedriva upplysning om det nya skattesystemet. Sådan informationsverksamhet har också påbörjats i betydande omfattning av branschorganisationer, fackliga sammanlutningar, studieförbund m. fl. Då den har ansetts ligga i linje med vederbörande organisationers reguljära verksamhet, har inget statligt stöd beviljats speciellt till dessa upplysningskampanjer.

Det ligger i sakens natur att upplysningsverksamhet av denna art blir ganska kostsam för de berörda organisationerna. Det ställs exempelvis stora kvalifikationer på den personal, som skall ha hand om verksamheten. En mera grundlig genomgång av deklaraformulär, lämpliga bokföringsmetoder

o. s. v. kräver avsevärd tid. Även i de fall, där man kan utnyttja statliga och kommunala bidrag till studiecirkelverksamhet, får respektive organisationer eller cirkeldeltagare själva vidkännas inte oväsentliga kostnader.

Organisationernas begränsade ekonomiska resurser är därmed ett allvarligt hinder för att informationen skall nå ut till så många som man skulle önska. Inte minst det pågående arbetet med att registrera alla redovisningsskyldiga torde ha visat, att det föreligger ett stort informationsbehov. I den mån bristerna inte kan repareras före reformens ikraftträdande kommer självfallet bl. a. uppbördsmyndigheterna att ställas i en svår situation. Det ligger därför i högsta grad i statens intresse, att organisationernas upplysningsverksamhet om övergången till mervärdeskatt blir så omfattande och effektiv som möjligt.

Med stöd av vad jag här anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande fråga:

Vill statsrådet medverka till att medel ställs till förfogande för ökad upplysningsverksamhet genom intresseorganisationer och andra frivilliga sammanlutningar rörande övergången till mervärdeskatt?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Anmäldes följande motioner:

nr 1235, av herr *Hamrin* i Kalmar, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 129, angående revidering av läroplan för grundskolan,

nr 1236, av herr *Rimmerfors*, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 129, och

nr 1237, av herr *Sjöholm*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 130, med förslag till införsellag m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 13

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Till Riksdagens andra kammare

På grund av utrikes resa anhåller undertecknad om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 29 oktober—5 november 1968.

Stockholm den 24 oktober 1968

Claes Elmstedt

Kammaren biföll denna ansökan.

§ 14

Meddelande om enkla frågor

Meddelades, att herr talmannen tillställts fem enkla frågor, nämligen av:

herr *Jönsson* i Ingemarsgården (fp), till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående sysselsättningsläget i Jämtlands län,

herr *Thylén* (h), till herr statsrådet

och chefen för finansdepartementet angående informationen om mervärdeskat-
ten,

herr *Björk* (s), till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående ytterligare åtgärder mot oljeutsläpp från fartyg,

herr *Nordstrandh* (h), till herr statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet angående en ny forskarutbildningsorganisation, och

herr *Andersson* i Storfors (s), till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående förbud mot skogsbesprutning från flygplan.

§ 15

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 16.53.

In fidem

Sune K. Johansson